

การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

กำแพงเพชร เขต 1

PROJECT EVALUATION OF THE SCHOOL'S SUFFICIENCY ECONOMY
PROGRAM EXPANDING OPPORTUNITIES IN THE SAI NGAM DISTRICT
UNDER KAMPHAENG PHET PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1

¹ประสิทธิ์ พรไธสง และ ²ภูมิพิพัฒน์ รักพรมงค

¹Prasit Pronthaisong and ²Poompipat Rukponmongkol

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, ประเทศไทย

Kamphaeng Phet Rajabhat University, Thailand

¹prasit05042522@gmail.com

Received : January 16, 2023; **Revised** : March 23, 2024; **Accepted** : April 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอ ไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต และ 2) เพื่อหาแนวทางพัฒนาโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนจำนวน 629 คน โดยใช้สูตรของเคร์จซี่และมอร์แกน และการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น และจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแจกแจงความถี่ ร้อยละ จัดอันดับ และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มี

¹ นักศึกษา, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

² รองศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ความเหมาะสมทั้ง 4 ด้าน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก คือ ด้านปัจจัยนำเข้า รองลงมาได้แก่ ด้านกระบวนการ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านผลผลิตของโครงการ ตามลำดับ 2) แนวทางการพัฒนาโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า สถานศึกษาควรมีการ SWOT ให้ทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อนำมาหาแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา ควรสร้างเครือข่ายและเปิดโอกาสให้ชุมชน ท้องถิ่น หน่วยงาน หรือองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา และควรส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

คำสำคัญ : การประเมินโครงการ, เศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The objectives of this research were 1) to evaluate the Sufficiency Economy Project of schools to expand educational opportunities in the Sai Ngam District, under the Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 1, including the environment. Input factors Process side and production and 2) to find ways to develop the Sufficiency Economy Project of schools to expand educational opportunities in Sai Ngam District. Under the jurisdiction of Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 1. The sample group consisted of 629 school administrators, teachers, parents, and students using Krejcie and Morgan's formula. and stratified sampling, and organized a focus group of 9 people. The tools used include questionnaires and interviews. Data were analyzed using statistical packages to find mean and standard deviation. Frequency distribution, percentage, ranking and content analysis. The results of the research found that 1) the results of the evaluation of the Sufficiency Economy Project of schools to expand educational opportunities in the Sai Ngam District group Under the Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office, Area 1, the overall level is at a high level. When considering each aspect, it was found that all 4 aspects were appropriate, which had a high average level, namely the input factors. Followed by: Process side Environmental aspect and the output side of the project, respectively 2) guidelines for developing the Sufficiency Economy Project of schools to expand educational opportunities in Sai Ngam District. Under the Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office, Area 1, it was found that educational institutions should conduct a SWOT to know strengths, weaknesses, opportunities, and obstacles in order to find guidelines for educational institution development. You should create networks and provide opportunities for communities, local agencies, or organizations. Local people

take part in development. And students should be encouraged to participate in activities seriously and continuously.

Keywords: Project evaluation, Sufficiency economy

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาเพื่อปลูกฝัง อบรม บ่มเพาะ ให้นักเรียนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง มีความรู้ ความเข้าใจ รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักแก้ปัญหา ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า รู้จักอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปัน มีจิตสำนึกอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตลอดจนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ของความเป็นไทยและสามารถประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันได้ โดยกำหนดเป็นนโยบายให้ทุกโรงเรียนจัดกิจกรรมคุณธรรมนำความรู้ที่นำคุณธรรมที่ค้ำคูณเชื่อมโยงสู่การเรียนการสอนตามกลุ่มสาระและสั้ววัฒนธรรมองค์กร รวมทั้งให้ความสำคัญแก่การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจริง ให้ความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสามารถนำไปใช้ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนยิ่งขึ้น (นิภาพร สุธรรมวงศ์, 2564)

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 5 โรงเรียน ได้ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยจัดทำโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงามมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อให้นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนมีทักษะการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนมีความตระหนักและเห็นคุณค่าการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งตลอดระยะเวลาการดำเนินโครงการเศรษฐกิจพอเพียง พบปัญหาในการดำเนินงาน ได้แก่ โครงการขาดการประเมินผลผลิตของโครงการอย่างเป็นระบบ มีแต่การสรุปโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 เพียงอย่างเดียว (โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม. 2564)

จากความเป็นมาและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทำการประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ซึ่งยังไม่มีรูปแบบการประเมินโครงการอย่างเป็นระบบมาก่อน ผู้วิจัยเห็นว่าการดำเนินงานตามโครงการต้องมีการติดตามและประเมินผลเพื่อให้ทราบข้อดีและข้อเสีย ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป (CIPP Model) ของสตีฟฟิลลิป (รัตนะ บัวสนธ์, 2556, หน้า 17-22) ใช้ในการประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียง ใน 4 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

ซึ่งสารสนเทศที่ได้มาจะสามารถบ่งชี้ประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาโครงการต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอ ไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

1.1 เพื่อประเมินสภาพแวดล้อมของโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

1.2 เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

1.3 เพื่อประเมินกระบวนการของโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

1.4 เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

2. เพื่อหาแนวทางพัฒนาโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยมี 2 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม ปีการศึกษา 2564 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 1,882 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Multiple Choice) โดยสอบถามเกี่ยวกับ เพศ สถานภาพ วุฒิการศึกษา อายุ และประสบการณ์

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครองและนักเรียน ด้านผลผลิตของโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Multiple Choice) โดยสอบถามเกี่ยวกับ เพศ สถานภาพ วุฒิการศึกษา และอายุ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของด้านผลผลิตของโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) (บุญชม ศรีสะอาด (2560: 87-88)ส่วนการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ วิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ สรุปวิเคราะห์แล้วนำเสนอในเชิงพรรณนาต่อไป

ผลการวิจัย

จากการสรุปผลแนวทางการพัฒนาโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผู้วิจัยได้เสนอผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

1.1 การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านสภาพแวดล้อม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักการและเหตุผล มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักการ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายโครงการเหมาะสมและสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วัตถุประสงค์โครงการสอดคล้องกับบริบทโรงเรียนและชุมชน และด้านเป้าหมายของโครงการ มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เป้าหมายโครงการสอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1.2 การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ปัจจัยนำเข้า ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลากรดำเนินงาน มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูและบุคลากรที่ดำเนินงานตามโครงการเหมาะสม เพียงพอสำหรับการดำเนินงาน ด้านงบประมาณ มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ งบประมาณในการดำเนินงานตามโครงการเหมาะสมและเพียงพอ ด้านการจัดการ มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และระยะเวลาในการดำเนินงานตามโครงการเหมาะสมชัดเจน ด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมในโครงการ และด้านสถานที่ มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานที่ สถานประกอบการ แหล่งอาชีพ สำหรับดำเนินงานตามโครงการอย่างเหมาะสม

1.3 การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านกระบวนการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมการจัดกิจกรรม มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีแผนการดำเนินงานโครงการที่ชัดเจน ด้านการดำเนินกิจกรรม มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการในแต่ละขั้นตอนมีความชัดเจน ด้านการนิเทศติดตามผล มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศติดตามผลการดำเนินงานโครงการเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง และด้านการประเมินผล มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ด้วยวิธีการที่หลากหลายครบทุกกิจกรรม

1.4 การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้าน

ผลผลิต ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนประหยัด รู้จักใช้สิ่งของส่วนตนและส่วนรวมอย่างคุ้มค่าและด้านผลผลิต ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองและนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนดำเนินชีวิตประจำวันตามแนวหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เรียกว่า พออยู่ พอกิน

2. แนวทางพัฒนาโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 มีแนวทางการพัฒนาใน 4 ประเด็น ดังนี้

2.1 ประเด็นด้านสภาพแวดล้อม มี 6 แนวทาง ซึ่งแนวทางพัฒนาโครงการเศรษฐกิจพอเพียงที่มีความถี่ลำดับแรก ได้แก่ สถานศึกษาควรมีการ SWOT ให้ทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อนำมาหาแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา

2.2 ประเด็นด้านปัจจัยนำเข้า มี 6 แนวทาง ซึ่งแนวทางพัฒนาโครงการเศรษฐกิจพอเพียงที่มีความถี่ลำดับแรก ได้แก่ สถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายและเปิดโอกาสให้ชุมชน ท้องถิ่น หน่วยงาน หรือองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา

2.3 ประเด็นด้านกระบวนการ มี 6 แนวทาง ซึ่งแนวทางพัฒนาโครงการเศรษฐกิจพอเพียงที่มีความถี่ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมศึกษาดูงานเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงให้มากขึ้น เพื่อนำมาต่อยอดในการพัฒนาสถานศึกษา

2.4 ประเด็นด้านผลผลิต มี 6 แนวทาง ซึ่งแนวทางพัฒนาโครงการเศรษฐกิจพอเพียงที่มีความถี่ลำดับแรก ได้แก่ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

1.1 การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านสภาพแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักการวัตถุประสงค์และเป้าหมายโครงการเหมาะสมและสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับบริบทโรงเรียน และชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา ลิ้มเจริญ (2563) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดบ้านอ้อย) ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินโครงการพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนเทศบาล 3 (วัดบ้านอ้อย) ในภาพรวมพบว่า นักเรียน ผู้ปกครองและครู มีความ

คิดเห็นอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ด้านบริบท และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านผลลัพธ์

1.2 การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และระยะเวลาในการดำเนินงานตามโครงการเหมาะสมชัดเจน ครูและบุคลากรที่ดำเนินงาน งบประมาณในการดำเนินงาน สถานที่สถานประกอบการ แหล่งอาชีพ ตามโครงการเหมาะสม เพียงพอสำหรับการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติศักดิ์ กุมน้อยและคณะ. (2566). ได้วิจัยเรื่อง การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผลการวิจัยพบว่า การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านบริบท ด้านผลลัพธ์ และด้านกระบวนการ

1.3 การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านกระบวนการของโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ด้วยวิธีการที่หลากหลายครบทุกกิจกรรม สถานศึกษามีแผนการดำเนินงานโครงการที่ชัดเจนและวางแผนการดำเนินงานจัดกิจกรรมคำนึงถึงความสอดคล้องกับโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรชกร ขวดี (2565) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินโครงการศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) การประเมินผลด้านกระบวนการของโครงการศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 2) แนวทางการพัฒนาโครงการศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า 2.1) ด้านบริบท ควรกำหนดวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องและชัดเจนมีสิ่งที่เกี่ยวข้องการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม 2.2) ด้านปัจจัยนำเข้า ควรพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนที่เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ตรงตามความต้องการของครู และนักเรียน 2.3) ด้านกระบวนการ ครูและวิทยากร ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามฐานการเรียนรู้ 9 ฐาน โดยใช้เทคนิค สื่อและวิธีการสอนช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน นักเรียนได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติจริง และ 2.4) ด้านผลลัพธ์โรงเรียน ควรมุ่งเน้นหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาที่นักเรียนได้นำไปปฏิบัติและขยายผลในชุมชนรวมไปถึงการเป็นโรงเรียนต้นแบบในโครงการศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.4 การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านผลผลิตของโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตนอยู่ในหลักธรรมในการดำเนินชีวิต นักเรียนประหยัด รู้จักใช้สิ่งของของตนเองและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า และเป็นผู้คิดวิเคราะห์ หาแนวทางแก้ไขปัญหาด้วยตนเองก่อนที่จะพึ่งพาผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภาพร สุธรรมวงศ์ (2564) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินโครงการการเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคาจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า การประเมินโครงการการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตามแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา จังหวัดอุบลราชธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านยังพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านบริบทมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านปัจจัย และด้านผลผลิต มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อามร โสภานุสนธิ์ (2563) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผลการวิจัยพบว่า การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่า ผลการประเมินโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ คือ ด้านผลผลิต ด้านปัจจัยเบื้องต้น และด้านกระบวนการดำเนินงาน

2. แนวทางการพัฒนาโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 มีแนวทางการพัฒนาใน 4 ประเด็น ดังนี้

2.1 ประเด็นด้านสภาพแวดล้อมของโครงการ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คือ สถานศึกษาควรมีการ SWOT ให้ทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค เพื่อนำมาหาแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษายังไม่มีการทำการวิเคราะห์ จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) หรือที่เรียกว่า การวิเคราะห์ SWOT ในการดำเนินงานโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ จรรย์ คิทธิชัย (2564) ได้เสนอว่า การวิเคราะห์ SWOT (หรือ SWOT Matrix) เป็นเทคนิคการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ที่บุคคลหรือองค์กรใช้ในการระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคามในแนวคิดหรือโครงการก่อนดำเนินการ อย่างไรก็ตาม มีทั้งข้อดีและข้อเสียที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ประเภทนี้ ดังนั้นก่อนที่จะใช้ SWOT เพื่อตัดสินใจแนวคิดหรือข้อเสนอแนะ ควรพิจารณาสิ่งที่จะส่งผลกระทบต่อตามมาในอนาคต

2.2 ประเด็นด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คือ สถานศึกษาควรมีการสร้างเครือข่ายและเปิดโอกาสให้ชุมชน ท้องถิ่น หน่วยงาน หรือองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษายังไม่มีการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือจากชุมชน ท้องถิ่น หน่วยงาน หรือองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการ

พัฒนาสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภวัฒน์ เทียมศรีรัชนิกร (2565) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินโครงการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนเทศบาลวัดโพธิ์ จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบท ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการ และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมาก และในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ วัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจนและนำไปสู่การปฏิบัติได้ วิธีการดำเนินการและระยะเวลาดำเนินการมีความเหมาะสม และปฏิบัติจริงได้ และเป้าหมายของโครงการก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและด้านปัจจัยนำเข้า ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมาก และในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ พื้นที่และอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมเหมาะสมเพียงพอกับการจัดกิจกรรมต่างๆ บุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือปฏิบัติงานในการดำเนินโครงการเป็นอย่างดี และโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชน ในการดำเนินโครงการ ด้านกระบวนการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมาก และในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การกำหนดกิจกรรมโครงการเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา โรงเรียนเผยแพร่ความรู้จากการจัดกิจกรรมและขยายผลการปฏิบัติกิจกรรมสู่ชุมชน และมีการนิเทศกำกับ ติดตาม ประเมินผล และนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงพัฒนาโครงการอย่างต่อเนื่อง

2.3 ประเด็นด้านกระบวนการของโครงการ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมศึกษาดูงานเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงให้มากขึ้น เพื่อนำมาต่อยอดในการพัฒนาสถานศึกษาทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขาดการส่งเสริมให้ครูทุกระดับของโรงเรียนได้ไปศึกษาดูงานตามความเหมาะสม และภาระงานที่รับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชื่น สุกุลปิ่นและบุญช่วย ศิริเกษ (2561) ได้กล่าวว่า การศึกษาดูงานเป็นวิธีการเสริมสร้าง เพิ่มพูน ความรู้ทักษะและประสบการณ์ โดยการเดินทางไปดูการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่มีลักษณะที่มีเกี่ยวข้อง สัมพันธ์กับงานของตนเอง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ จะช่วยให้ครูสามารถทำงานได้ดีขึ้น สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางสร้างสรรค์และนำเทคนิคใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานได้และอาจก่อให้เกิดการปฏิบัติสู่ความเป็นเลิศในที่สุด

2.4 ประเด็นด้านผลผลิตของโครงการ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คือ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาต้องส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของโครงการ เพื่อพัฒนาให้สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระยุทธ ละเอียดและคณะ. (2565) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตัง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1. บริบทของโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตังมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. ปัจจัยนำเข้าของโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตัง มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก 3. กระบวนการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตัง มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก 4. ผลผลิตของโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตัง 4.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก 4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านควนตัง เปรียบเทียบกับเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2563 ที่ตั้งไว้ ซึ่งกำหนดค่าเป้าหมายคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 ของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 74.57 ผ่านเกณฑ์การประเมิน 4.3 ความพึงพอใจของครู นักเรียน และผู้ปกครองที่มีต่อโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากการวิจัยเรื่องการประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาท่าแพ เขต 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย คือ 1) ได้ทราบข้อมูลการประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาท่าแพ เขต 1 2) ได้แนวทางในการพัฒนาโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาท่าแพ เขต 1 และ 3) ได้ทราบแนวทางในการแก้ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการพัฒนาในครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรชกร ขวดี. (2565). การประเมินโครงการศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3. วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 7(1).

- กิตติศักดิ์ กุमारน้อย และคณะ. (2566). การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมา โศกราช. 8(2) : เมษายน-มิถุนายน. 32-50.
- จรัญ คิธขันธ์. (2564). กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของชุมชน กลุ่มเครือข่ายโรงเรียน กรุด ป่าร้อน คลองสระ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ชื่น สกุลปิ่น และบุญช่วย ศิริเกษ. (2561). ความต้องการพัฒนาตนเองของครูผู้สอนของโรงเรียนเอกชนในเครือมูลนิธิไทยโซโย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. Journal of Education, Mahasarakham University. 12(1) : 84-95.
- นิภาพร สุธรรมวงศ์. (2564). การประเมินโครงการการเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา. วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย. 3(2) : เมษายน-มิถุนายน. 1-9.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (ฉบับปรับปรุง). (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- รัตนะ บัวสนธิ์ . (2556). รูปแบบการประเมิน CIPP และ CIPPIEST มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและถูกต้องในการใช้ CIPP and CIPPIEST Evaluation Models: Mistaken and Precise Concepts of Applications. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. 5 (2) : กรกฎาคม – ธันวาคม. 7-24.
- โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม. (2564). รายงานผลการดำเนินงานโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มอำเภอไทรงาม. กำแพงเพชร : สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1.
- วีระยุทธ ละเอียดและคณะ. (2565). การประเมินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านควนตัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2. วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโศกราช. 7(4) : ตุลาคม - ธันวาคม. 130-143.
- ศุภวัฒน์ เขียมศรีรัชนิกร. (2565). การประเมินโครงการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนเทศบาลวัดโพธิ์ จังหวัดชลบุรี. วารสารนวัตกรรมการสังคมและเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน. 5(1) : มกราคม – มิถุนายน. 2-10.
- สุกัญญา ลีเมธี. (2563). การประเมินโครงการพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดบ้านอ้อย). วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มจร. วิทยาเขตอีสาน. 1(3) : กันยายน – ธันวาคม. 1-10.
- อามร โสภานุสนธิ์. (2563). การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.